

Datum
4 december 2024

verslag

Omschrijving

Vergaderdatum en -tijd

Vergaderplaats

Aanwezig

Standaardisatieraad Nationaal Archief

28 november 2024, 15.00 uur

Teams

Afelonne Doek, Nationaal Archief (voorzitter)

Erik Mulder, Rijksprogramma Duurzaam Digitale
Informatiehuishouding

Dick Bunscoe, Provincie Drenthe en Groningen

Tanja van Burgel, Ministerie van Financiën

Fleur ter Borg, CIO Rijk

Erik Bruinsma, Centraal Bureau voor Statistiek

Arne Bakker, Gemeente Groningen

Ella Kok-Majewska, Regionaal Archief Rivierenland

Mary-Jose van Overveld, Waterschap Brabantse Delta

Geert Leloup, Nationaal Archief

(coördinator kennisontwikkeling en -beheer)

Jeroen Padmos, Nationaal Archief (Coördinator

Kennisontwikkeling en -beheer)

Frank Smeets, Nationaal Archief (notulist)

1. Mededelingen

De voorzitter opent de vergadering. Er volgen drie personele mededelingen:

- Het nieuwe lid van de Standaardisatieraad (namens CBS), wordt welkom geheten en stelt zich voor.
- De coördinator van het team Kennisontwikkeling en -beheer van het Nationaal Archief deelt mede voor één jaar het NA te verlaten i.v.m. met een detachering. Zijn opvolger is ook aanwezig in het overleg en stelt zich voor.
- De voorzitter deelt mede dat er voor de vacante vertegenwoordiging van de RHC's in de Standaardisatieraad een vervanger is gevonden die vanaf volgend overleg zal deelnemen.

Hierna volgen drie inhoudelijke mededelingen:

1.a: update aanmelding MDTO bij Forum Standaardisatie.

De eerste toets door Forum Standaardisatie om de norm Metagegevens voor Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie (hierna: MDTO) toe te voegen aan de lijst met 'pas toe/leg uit'-standaarden is succesvol doorstaan. De MDTO voldoet aan de criteria, wel zijn er twee aandachtspunten benoemd: duidelijkheid omtrent de juiste versie van MDTO en de wijze waarop het beheer is geregeld van de norm. Beide punten zijn opgepakt. Na deze eerste toets wordt de verdere procedure doorlopen om de MDTO een landelijke status te geven. Dit traject loopt gelijk op met de Thesauri en Ontologieën voor Overheidsinformatie (TOOI) van KOOP.

1.b: DUTO voor managers.

Informatiehuishouding is ook een strategisch vraagstuk en om toe te werken naar verbeteringen op het gebied van Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie (DUTO) is het belangrijk om ook de managementlaag te activeren. Daarom is er het voornemen voor deze groep concrete tools te ontwikkelen: DUTO voor managers. Thema's daarbij zijn:

- het waarom van DUTO,
- hoe op DUTO te sturen en prioriteren,
- hoe het verschil gemaakt kan worden,
- en op welke wijze de actoren op verschillende niveaus bij elkaar gebracht kunnen worden.

Voor dit kennisproduct is overigens nog geen aanmeldformulier opgesteld. Eén lid geeft aan dit een goede ontwikkeling te vinden en geeft aan dat het ook goed zou zijn om het kennisproduct mede te richten op bestuurders. Dit wordt een goed punt bevonden. De voorzitter geeft de suggestie om de meer algemene term 'beslissers' te gebruiken.

Op de vraag of de leden het eens zijn met het voorgenoemde kennisproduct DUTO voor managers, wordt instemmend gereageerd.

1.c: De coördinator Kennisontwikkeling en beheer (K&B) vraagt of de leden het goed vinden dat het onderwerp QuickScan bij de volgende gelegenheid schriftelijk zal worden behandeld. Hiermee wordt ingestemd.

2. Verslag vorige vergadering

Actiepunten vorig overleg:

- De voorzitter geeft aan dat er nog niet geschakeld is met IOE over de handreiking Beheer en behoud fysiek archief. Aangezien de nieuwe hoofdinspecteur pas per januari aantreedt, was het momentum daartoe nog niet geschikt.
- Aan de werkgroep voor de handreiking Who is de wens van SRNA overgebracht om de verhouding tussen de verschillende handreikingen te verduidelijken (o.a. handreiking 2.0 op Opendata.nl)

Er zijn geen opmerkingen over het verslag: deze wordt vastgesteld.

3. Organisatie Standaardisatieraad: ter besluitvorming

- *3.a.) Notitie optimalisering organisatie en impact*

Standaardisatieraad.

Met het oog op de optimalisering van de organisatie en impact van de Standaardisatieraad is voorgesteld het vergaderritme te verhogen, 1 maal per jaar fysiek bijeen te komen en sommige onderwerpen voortaan schriftelijk af te handelen.

Verschillende leden hebben gereageerd op de notitie. De reacties zijn positief, maar er zijn ook een aantal opmerkingen en aandachtspunten:

- De vakanties in het noorden vallen anders. Dat is met name iets om in augustus rekening mee te houden.
- In de maand mei kan het door vakanties druk worden;
- De schriftelijke terugkoppeling van evaluatie kennisproducten en implementatieactiviteiten kennisproducten kunnen op deze wijze wellicht verder op afstand komen staan dan wenselijk. Het is daarom wel goed dat in de uitwerking alsnog optie is toegevoegd om de schriftelijke punten kort te agenderen, daarbij moet wel scherp in de gaten gehouden worden of dat ook werkbaar en wenselijk is.

In de vergadering wordt verder aangedragen dat bij de besprekpunten meer met 'de hamer' gewerkt kan worden. Verder geeft een lid aan dat het ook goed is om de samenstelling nog eens tegen het licht te houden, met het oog op hoe dit de ARA helpt.

De voorzitter sluit het punt af met het noemen van de actiepunten:

- Het NA gaat de nieuwe cyclus inplannen
- Bij inplannen van de fysieke bijeenkomst wordt ook de reistijd meegenomen.

4. Archiveren in de informatieketen: ter accordering

De projectleider vertelt dat de Module Implementatiepatronen voor de keten en de Module Waardering en selectie in de keten, de laatste onderdelen zijn van de handreiking. Deze modules geven aan wat er geregeld moet worden en hoe. Onder andere door een stappenplan. Daarbij worden de implementatiepatronen uit het DUTO-raamwerk in de context van een keten geplaatst en voorzien van aanbevelingen.

De module over Waardering en selectie in de keten kun je zien als een aanvulling op de handreiking voor Waardering en selectie. Er is onder andere ook gekeken naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van een gezamenlijke selectielijst, en dan met name vanuit de gedachte welk probleem daarmee zou worden opgelost en of het mogelijk dan geen nieuwe creëert (zoals nog meer selectielijsten).

Gevraagd wordt hoe de vervolgstappen eruit zien en m.b.t. de ketencontext hoe dat zich verhoudt tot het ketenkompas. De projectleider vertelt dat er over het kompas gesprekken zijn geweest met onder andere O&P Rijk (voorheen P-direkt). Daar bleken nog wat vragen te zijn en die worden meegenomen in de implementatie. Andere activiteiten die bij implementatie

op de kaart zijn aansluiting zoeken bij het federatief datastelsel en het geven van presentaties.

Een lid vertelt dat men bij de VNG bezig is met de herziening van de gemeentelijke selectielijst en geeft daarbij aan dat afstemming over waardering binnen de koepels de voorkeur zou moeten krijgen boven individuele trajecten. Een ander lid geeft aan geen voorstander te zijn van nieuwe selectielijsten op dit punt, maar wel om het onderwerp in de tekst te verwerken.

Met betrekking tot implementatiepatronen wordt gevraagd of er niet per definitie afspraken met een externe partij nodig zijn? De projectleider verduidelijkt dat het ook kan gaan om een andere organisatie die niet in de keten zit maar wel een dienst levert, zoals bijvoorbeeld JustID. De voorzitter geeft aan dat het daarbij handig is om een voorbeeld te geven.

Een lid merkt bij de lijst met randvoorwaarden op, dat dit wel een grote lijst is en dat die misschien beter anders geformuleerd kan worden. Anders bestaat het gevaar dat men denkt: 'dat hebben we allemaal' niet en het opzij wordt geschoven. Daarmee zou het kind met het badwater worden weggegooid.

Wat betreft een gezamenlijke selectielijst en het contact opnemen met het NA daarover wordt gevraagd of het hierbij om alleen rijkspartijen gaat? Er zijn ook decentrale overheden en daarbij zijn de koepels belangrijk. Ook wordt opgemerkt dat het ook goed is om het punt van ketensamenwerking op te nemen in bestaande SIO's. De projectleider beaamt dat het logisch is om gebruik te maken van bestaande structuren. De voorzitter geeft aan dat goed is om aandacht te besteden aan de mogelijke interpretaties van de tekst in de handreiking. De projectleider zegt dit toe. De voorzitter vraagt of de leden de modules zo kunnen accorderen. Hiermee wordt ingestemd.

Daarop vraagt de voorzitter hoe verder gecommuniceerd gaat worden rond de handreiking. De projectleider geeft aan dat hij daar graag bij volgend overleg op terug wil komen. De voorzitter benadrukt ook dat het belangrijk is om af te stemmen met CIO-rijk, om het onderwerp goed onder de aandacht te brengen. Dat geldt ook voor de vraag hoe het kennisproduct verder te brengen bij de decentrale overheden.

5. DUTO-gegevens: ter accordering

De projectleider vertelt dat de twee voorliggende modules 'Meerwaarde duurzaam toegankelijke gegevens' en 'Module Gegevenskwaliteit en DUTO', de laatste twee onderdelen vormen van de handreiking duurzaam toegankelijke gegevens. Bij het opstellen zijn ook nieuwe inzichten ontstaan, waarbij hij ook nog stil wil staan.

De module over de meerwaarde is een aanvulling op module 1 van het DUTO-raamwerk, dat handelt over de waarden van duurzame toegankelijkheid.

Geconstateerd is dat het nog steeds nodig is om uit te leggen waarom je hier iets mee moet doen. De module gaat hierop in en kijkt daarbij ook naar de integraliteit van gegevens en duurzaam toegankelijke informatie. Het hierbij aangeven waar de kansen en risico's liggen moet ook helpen.

De andere voorliggende module gaat over de verbinding tussen DUTO en gegevenskwaliteit. Tussen deze twee zit een sterke overlap. Om dit inzichtelijk te maken is gebruik gemaakt van het NORA-raamwerk gegevenskwaliteit en dan met name de dimensies van gegevenskwaliteit. Deze zijn gekoppeld aan de kenmerken van DUTO. De attributen van gegevenskwaliteit zijn verder gebruikt om de risico's te duiden.

Een lid geeft de projectleider mee dat het goed zou zijn om de CDO-raad mee te nemen. De CDO is de Chief Data Officer. De projectleider beaamt dat de CDO's een belangrijke doelgroep zullen zijn bij de implementatieactiviteiten, ook op het vlak van gegevenskwaliteit. Gevraagd wordt hoe het zit met uitwerking van passende maatregelen. Daarop wordt geantwoord dat bij de implementatie ook gekeken zal worden hoe organisaties dat invullen, maar dat momenteel wel nog weinig precedents voorhanden zijn.

De voorzitter vraagt aan de leden of er nog andere mogelijkheden zijn om dit onder de aandacht te brengen. Het is als Standaardisatieraad goed om na te denken bij accordering, welke platformen, gremia, etc., daarvoor geschikt zijn. En daaraan wordt toegevoegd dat we praktijkervaringen kunnen gebruiken. Een lid stelt ook voor om het platform KIA te gebruiken om aandacht te vestigen op de accordering van kennisproducten.

De voorzitter vraagt de leden of de modules geaccordeerd kunnen worden. Daarmee wordt door de leden ingestemd.

Na accordering vraagt de projectleider aan de leden of het zinvol is om het aan de handreiking verbonden Overheidsinformatiemodel te gaan normeren. Op de suggestie wordt positief gereageerd.

6. Sociale media archivering: ter accordering

Er worden vier modules ingebracht van de handreiking Sociale media archivering (SMA). Deze omvatten de tweede fase en laatste drie modules van de handreiking en een aanvulling op een eerder vastgestelde module:

- Module 4 Waardering en selectie
- Module 5 Archiveren van overheidsinformatie op sociale media
- Module 6 Praktijkvoorbeelden
- Module Juridisch kader: deze is op één punt aangevuld. Daarbij gaat het om opslag van gegevens buiten Europese Economische Ruimte.

Bij de module over waardering en selectie werd tegen een aantal zaken aangelopen. Zoals bijvoorbeeld het kenmerk van sociale media dat de burger zelf interactie kan zoeken. Een vraag die veel organisaties stellen is of sociale media blijvend te bewaren is of te vernietigen. Het antwoord daarop hebben

we niet altijd scherp. Er is nu bewust gekozen voor een procesgerichte aanpak en het duidelijk maken hoe je sociale media daarbij kan waarderen. Hoe het gebruikt wordt is daarbij belangrijk. In de tekst wordt ook steeds doorverwezen naar de handreiking Waardering en Selectie.

Eén lid geeft aan nog een risicoparagraaf te missen. Op de wedervraag of daarmee vanuit de AVG wordt gedacht, wordt geantwoord dat het meer algemeen is bedoeld: interactie en risico's duiden maken het makkelijk om bijvoorbeeld bepaalde risico's te accepteren.

Ook wordt gevraagd of er nog verplichtingen zijn m.b.t. de accounts van sleutelfiguren. Daarop wordt geantwoord dat het belangrijkste is om een bewuste keuze te maken, afhankelijk van de waarde van de informatie. Er blijkt op dit punt behoefte te bestaan om passende maatregelen en belang van informatie te koppelen aan risico's. Opgemerkt wordt dat dit misschien ook wel hoort bij de module juridische risico's.

Verder komt ter sprake dat CIO-rijk en Open Overheid beleid willen opstellen. Het zou goed zijn om hierbij gezamenlijk op te treden. De verwachting is dat daarbij ook veel discussie zal ontstaan rond de AVG. Bij rijkspartijen wordt ook gekeken naar direct messaging en het beleid zal meer modulair gaan worden. Dat is iets om rekening mee te houden.

Wat betreft direct messaging wordt opgemerkt dat het nu een beetje tussen wal en schip valt. Beaamt wordt dat het belangrijk is om te kijken naar de ontwikkelingen bij het Rijk en te kijken hoe dit aangepakt kan worden.

Vervolgens wordt ingegaan op module 5: Archiveren van overheidsinformatie op sociale media. Er is bij de module gekozen voor een benadering vanuit de technieken. Dit omdat zowel de platformen zelf als specifieke tools zeer dynamisch zijn. De overkoepelende technieken om informatie veilig te stellen blijven daarmee vergeleken langer toepasbaar. Daarmee worden de informatieobjecten geleverd die vervolgens worden afgezet tegen essentiële kenmerken. Op basis daarvan wordt een aanbeveling gedaan voor het gebruik van twee technieken. Dit omdat geen van de technieken de ultieme oplossing biedt vooralsnog, daarvoor is een meervoud van technieken nodig.

Bij module 6, is er voor de praktijkvoorbeelden gebruik gemaakt van lessons learned van verschillende soorten organisaties die diverse platformen hebben gearriveerd met behulp van verschillende technieken.

Verschillende leden geven hun complimenten voor de ingebrachte modules en heldere aanpak. Met de keuze om technieken als uitgangspunt te nemen wordt ook ingestemd.

De voorzitter vraagt hoe er omgegaan kan worden met de aanvullingen m.b.t. passende maatregelen. De projectleider stelt voor om op de startpagina hier een tekst over op te nemen. In de module zelf zou het anders te snel op de

achtergrond geraken. Bovendien kunnen de modules dan wel geaccordeerd worden. Hiermee wordt ingestemd.

De voorzitter vraagt of de leden de modules willen accorderen. De modules worden vervolgens geaccordeerd.

De voorzitter vraagt aan de leden om na te denken over de wijze waarop de handreiking verder gebracht kan worden.

Een lid antwoordt dat er plannen zijn om in februari een meet-up te houden, mogelijk overheidsbreed maar in ieder geval met het Rijk. De expert van de werkgroep voor de handleiding wordt uitgenodigd.

7. Openbaarheid bij en na overbrenging: ter accordering

Het gaat hier om inleidende modules die de basis leggen voor de rest van de handreiking, en om modules waarin zaken toegelicht worden *bij* overbrenging die spelen rondom openbaarheid. Het doel daarbij is om het werkveld te helpen zich voor te bereiden op de nieuwe Archiefwet. Zodat regels soepel en consistent toegepast worden. Het gaat om de volgende modules:

- Startpagina
- Module Openbaarheid en overbrenging
- Module Openbaarheidsbeperkingen
- Module Stappenplan bepalen openbaarheidsbeperkingen
- Module Stappenplan besluit beperking openbaarheid (BBO)
- Module Veelgestelde vragen
- Module Sjablonen

De situatie *na* overbrenging wordt uitgewerkt in modules die voor volgend jaar in de planning staan.

De projectleider vertelt de leden dat er naar verwachting vanuit het werkveld vragen zullen komen over de trigger (creatie- of ontvangst) waarmee de termijnen voor de openbaarheidsbeperkingen gaan lopen. Dat staat ook zo in de wet maar wordt in de praktijk regelmatig anders uitgelegd. Eén lid herkent dat dit een probleem kan vormen en juicht toe dat dit aangestipt wordt. Verder wordt opgemerkt dat de mogelijkheid tot opschorting ook misbruikt kan worden en dat het goed is om hier nog meer uitleg bij te geven, die ook minder grijs is.

Een lid vraagt of er bewust voor is gekozen om uitplaatsing op de startpagina niet te noemen. Dit houdt verband met de verschillende openbaarheidsregimes die voor en na overbrenging kunnen gelden en de toename van de praktijk van uitplaatsing.

De projectleider geeft aan dat er in de module Openbaarheid en overbrenging wel over wordt gesproken, maar dat het ook een keuze is geweest om het op de startpagina vooral over overbrenging te hebben.

Met betrekking tot de eerdere vraag over opschorting wordt door de coördinator K&B van het NA nog aangevuld dat dit als onderwerp nog op de ontwikkelagenda staat.

Een lid geeft de suggestie om de verbinding te versterken tussen theorie en praktijk.

Verder is het ook goed om naast verplichtingen uit de AVG ook aandacht te geven aan de rechten op het gebied van privacy, zoals het recht op inzage in eigen informatie.

Een ander lid vraagt om in overweging te nemen om de modules die over die situatie voor en na overbrenging gaan in één keer te publiceren.

De projectleider antwoordt op de vraag om theorie met praktijk te verbinden dat het lastig is om in de handreiking op de praktijk in te gaan, omdat de publicatie ervan plaatsvindt voor het in werking treden van de nieuwe Archiefwet. Daarom wordt de handreiking ook na publicatie van de eerste modules actief beheerd om te kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen en eerste praktijkervaringen mee te kunnen nemen. Wat betreft de huidige Archiefwet kan ook nog verwezen worden naar de oude brochure 'Open, tenzij ...'. In de tekst van deze handreiking wordt steeds expliciet gesproken over "de nieuwe Archiefwet" en "de huidige Archiefwet" in plaats van Archiefwet *tout court*. Naar het recht op inzage wordt in de eerste module verwezen, en verder wordt de verhouding tussen de Archiefwet en de AVG in de KVAN-handreiking Weten of vergeten in detail uitgewerkt.

De projectleider geeft ook aan dat de modules die over de situatie *voor* de overbrenging één geheel vormen en los staan van de nog te ontwikkelen modules. Deze modules worden bewust al voor inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet gepubliceerd. Overbrengingstrajecten nemen enige tijd in beslag en om gelijk na inwerkingtreding over te kunnen brengen, moeten de nieuwe regels al voor inwerkingtreding toegepast worden. Door de modules nu al te publiceren, kunnen verantwoordelijke overheidsorganen zich daarop voor gaan bereiden. Op de startpagina wordt wel al vooruitgeblikt naar de komende modules over de situatie na overbrenging. Geadviseerd wordt om daar ook zaken te benoemen die niet veranderen, zoals het feit dat het beoordelen van verzoeken tot inzage bij bepaalde beperkingsgronden door het oorspronkelijke verantwoordelijke overheidsorgaan beoordeeld worden.

Wat betreft het eerder genoemde punt m.b.t. het ingaan van de beperkingsgronden na creatie, wordt door een lid geadviseerd om te benoemen dat vernietigingstermijnen in selectielijsten wel vaak gerekend

worden vanaf een moment zoals 'vanaf sluiten dossier'. Daar zit ook een deel van de verwarring in.

De voorzitter vraag of de modules geaccordeerd kunnen worden met als voorwaarde dat de projectleider de gemaakte suggesties meeneemt en verwerkt in de definitieve tekst. Hiermee wordt ingestemd. Ook wordt gevraagd om het tweede deel snel op te pakken.

8. Norm voorkeursformaten: ter accordering

Onderdeel van de vorig jaar geaccordeerde norm voorkeursformaten is het beheerproces waarin jaarlijks een herziening plaats vindt. Dit is nodig vanwege de snelle technologische ontwikkelingen. Er wordt een backlog opgebouwd op basis van monitoring en feedback uit het werkveld. De backlog wordt behandeld in een beheergroep met leden van de oorspronkelijke redactiegroep en aangevuld door specialisten uit overheidsorganisaties. Hieruit volgt een selectie van formaten die geschikt worden geacht om toe te voegen aan de norm. Het werkveld kan hier vervolgens op reageren bij een openbare review.

Een lid geeft aan blij te zijn met de toevoegingen en vindt het een prima product. Een ander lid merkt m.b.t. het proces op dat de feedback pas laat is gepubliceerd, daardoor bestaat wel het risico dat er mogelijk een stuk discussie wordt gemist. De coördinator K&B reageert door te zeggen dat deze opmerking terecht is: het moet transparant zijn, maar qua tijd zat men een beetje klem met het halen van de bijeenkomst van de SRNA. Er bleken dit keer ook geen fundamentele bezwaren of risico's te zijn. De nieuwe vergaderfrequentie zal echter wat meer ruimte gaan geven. De voorzitter voegt daar aan toe dat ook een vooraankondiging helpt.

Eén lid vraagt over het formaat JSON hoe dit precies moet worden geïnterpreteerd en geeft aan dat daarbij meer context gebruikt kan worden. In het specifiek bestaat er een behoefte aan voorbeeldschema's en richtlijnen voor veelgebruikte JSON-toepassingen, zoals voor contactgegevens, geografische data of meetgegevens. Momenteel heeft het NA alleen voor het WARC-formaat een richtlijn met zulke technische diepte, maar dit is het overwegen waard om gestandaardiseerd gebruik van JSON te bevorderen.

De voorzitter vindt het interessant om als Standaardisatieraad na te gaan denken over de vraag hoe omgegaan kan worden met de accordering van dynamische lijsten: hoe houdbaar is dit om elke keer op inhoud te accorderen.

De wijzigingen in de norm voorkeursformaten worden geaccordeerd.

Hierna sluit de voorzitter de Standaardisatieraad en dankt de leden voor hun deelname en constructieve bijdragen.